

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΕΞΩ ΚΟΣΜΟΝ *

ΥΠΟ ΤΟΥ Κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΕΛΙΒΑΝΗ

Τακτ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Προκειμένου νὰ ἐρευνήσωμεν τὸ θέμα τῆς παρουσίας διαλέξεως, πρέπει νὰ τὸ διαιρέσωμεν εἰς τέσσαρα τμήματα. Εἰς τὸ πρῶτον θὰ ὑπενθυμίσωμεν πόθεν προκύπτει ἡ σημασία μιᾶς μακρυνῆς οἰκονομίας διὰ τὸν ὑπόλοιπον κόσμον. Εἰς τὸ δεῦτερον θὰ ἐξετάσωμεν ποίαν σημασίαν ἔχει διὰ τὴν ἀμερικανικὴν οἰκονομίαν ὁ ἔξω κόσμος. Εἰς τὸ τρίτον θὰ ἀναλύσωμεν τὴν ἐξάρτησιν τοῦ ἔξω κόσμου ἀπὸ τὴν ἀμερικανικὴν οἰκονομίαν. Τέλος εἰς τὸ τέταρτον θὰ ἀναζητήσωμεν τὰ μέσα ἰσοκλιείσεως τῶν δοσοληψιῶν μεταξύ τῆς ἀμερικανικῆς οἰκονομίας καὶ τοῦ ἔξω κόσμου.

Α

Ἐφ' ὅσον ζῶμεν εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ διεθνoῦς καταμερισμοῦ τῶν ἔργων, οἱ κἀτικοὶ ἐκάστου κράτους ἐπιδίδονται εἰς τὴν προσφορὰν ἐκείνων τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ εἰς τὴν παραγωγήν ἐκείνων τῶν ἀγαθῶν, διὰ τὰ ὅποια πιστεύουν ὅτι συγκεντρώνουν τὰς εὐνοϊκωτέρας προϋποθέσεις. Εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν σημασιῶν ἔχουν ὄχι μόνον αἰ ἐδαφικαὶ καὶ αἱ κλιματολογικαὶ συνθήκαι, εὐρέως νοούμεναι, ἀλλὰ καὶ αἱ ἀποστάσεις. Ὅπωςδὴποτε, ἐφ' ὅσον αἱ δεῦτεραι δὲν ἐξουδετερώνουν τὰς πρώτας, δημιουργεῖται μία γενικὴ ἀλληλεξάρτησις τῶν διαφόρων οἰκονομιῶν, αἱ ὅποια περιβάλλονται ὑπὸ τῶν κρατικῶν συνόρων. Ὁ βαθμὸς τῆς ἀλληλεξαρτήσεως ποικίλλει καὶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ δύο παράγοντας. Πρὸκειται διὰ τὴν οἰκονομικὴν διάρθρωσιν ἐκάστου κράτους καὶ διὰ τὸ καθεστῶς τὸ ὁποῖον διέπει τὰς μετὰ τῆς ἀλλοδαπῆς οἰκονομικὰς σχέσεις τῶν φυσικῶν καὶ τῶν νομικῶν προσώπων, τὰ ὅποια ἐδρεύουν ἐντὸς ἐνὸς ἐκάστου. Κατὰ ταῦτα, εἰς βαθμὸν διαφέροντα αἱ διάφοροι οἰκονομίαι εἶναι ἀγορασταὶ ἀγαθῶν παραγομένων εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, προμηθεύονται ἀγαθῶν παραγομένων εἰς τὴν ἡμεδαπὴν πρὸς τὴν ἀλλοδαπὴν, δανεισθαὶ κεφαλαίων εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, ὀφειλέται τῆς ἀλλοδαπῆς ἐκ τοποθετήσεων κεφαλαίων εἰς ἐπιχειρήσεις, ἐκ δανείων μακροπροθέσμων ἢ βραχυπροθέσμων καὶ ἐκ τῆς παραλαβῆς ἐμπορευμάτων ἐπὶ πιστώσει, προσφέρουν ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν καὶ χρησιμοποιοῦν ὑπηρεσίας προσφερομένας ἀπὸ αὐτήν. Ἡ ἀκτίς ἐντὸς τῆς ὁποίας δύνανται νὰ λάβουν χώραν αἱ ἐν λόγω δοσοληψίαι ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς

* Ὁμιλία γενομένη τὴν 10 Φεβρουαρίου 1953 εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς Βιομηχανικῶν Ὑποδῶν, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς *Ἐταιρείας Διεθνῶν Μελετῶν*.

τῆς οἰκοδομήσεως τῆς Εὐρώπης εἶναι *οὐσιαστικὴ*. Ὡσαύτως θὰ ἦτο οὐσιαστικὴ ἢ συμβολὴ τῆς Ἑλλάδος, ἀρκεῖ νὰ ἔχωμεν πάντοτε ὡς γνώμονα ὅτι εἴμεθα ἀνεξάρτητον κράτος, ὅτι ἡ πρωτεύουσά μας εὐρίσκεται εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ πουθενά ἄλλοῦ.

Ὅπως τοῦτο κατανοηθῆ πλήρως καὶ γίνῃ δόγμα, ἄς τεθῆ εἰς κίνησιν ἡ Ἑλληνικὴ Κοινὴ Γνώμη. Ἡ διαφώτισις τοῦ κοινοῦ καὶ τῶν μαζῶν πρέπει νὰ εἶναι συστηματικὴ καὶ διαρκής. Ἀπαραίτητη διαφώτισις, ὅταν μάλιστα δὲν ἀποκλείεται νὰ γίνουσι σύντομα ἐκλογαὶ διὰ τὸ πρῶτον Εὐρωπαϊκὸν Κοινοβούλιον. Πῶς θὰ ἀντιμετωπίσωμεν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, ἀκατατόπιστοι καὶ ἀνέτοιμοι, τὴν *Μεγάλην αὐτὴν Περιπέτειαν*;

Μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἡ Ὑπόθεσις τῆς Εὐρώπης εἶναι ὑπόθεσις τῆς Ἑλλάδος, *Ἐστίας τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ*.

Εἰς ἓνα ἔργον ὅπως τὸ ἰδικόν μας, δὲν πρέπει κανεὶς ποτὲ νὰ λέγῃ —μετὰ τοῦ κ. Spaak— ὅτι, «ἐὰν δὲν κάνῃ κανεὶς τὸ πᾶν, δὲν ἔχει κάνει τίποτα ἀπολύτως». Πιστεύω, ἀντιθέτως, ὅτι δὲν θὰ ἐπιτύχῃ κανεὶς εἰς τὴν προσπάθειαν νὰ ὀργανώσῃ τὴν Εὐρώπην, ἐὰν δὲν ἀντιλαμβάνεται ὅτι αὐτὸ εἶναι μία προσπάθεια ἀρκετὰ μεγάλῃς πνοῆς.

διαφοράς τιμών και από τὰ ἔξοδα μεταφορᾶς, τὰ τελευταῖα εὐρέως νοούμενα.

*Αν καὶ ὁ βαθμὸς τῆς ἀλληλεξαρτήσεως διαφέρει, ἐν τούτοις, ὑπὸ ὁπωσοῦν ὁμαλᾶς συνθήκας, ἡ ἐπίτευξις τῆς αὐταρκείας ἀποκλείεται ἄνευ σημαντικῆς ἐπιδεινώσεως τοῦ βιοτικοῦ ἐπίπεδου τῶν κατοίκων τῶν περὶ ὧν πρόκειται κρατῶν. *Ὅλα ὠφελοῦνται εἰς διάφορον βαθμὸν ἀπὸ τὸν διεθνή καταμερισμὸν τῶν ἔργων. Τὰ πλήρη ἀποτελέσματα τῆς διακοπῆς του δὲν ἀναφαίνονται ἀμέσως μὲν σταματήσουσιν αἱ διεθνεῖς δυσοληψίαι, ἀλλὰ ὅταν ἐξαντληθοῦν τὰ ἀποθέματα.

*Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω, δὲν εἶναι ἄξιον ἀπορίας διατὶ ἡ ἀμερικανικὴ οἰκονομία, ὀρθότερον ἢ οἰκονομία τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἔχει σημασίαν διὰ τὸν ἔξω κόσμον καὶ χρειάζεται νὰ ἐρευνηθῇ. Αὐτό, ὅμως, τὸ ὅποιον λησμονεῖται ἐνίοτε, καὶ μὲ τὸ ὅποιον θὰ ἀσχοληθῶ ἀμέσως εἶναι: πόσην σημασίαν ἔχει ὁ ἔξω κόσμος διὰ τὴν οἰκονομίαν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Φυσικά, ἡ σημασία αὐτὴ ἠῤῥησε μὲ τὴν γενικῶς σημειωθείσαν μείωσιν τῶν ναύλων, εὐρέως νοουμένων, καὶ μὲ τὴν συνεχῆ βελτίωσιν τῶν μεθόδων διατηρήσεως τῶν ἀγαθῶν. Εἰς παλαιότερας ἐποχὰς ἐπιστεύετο ὅτι τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον, ἡ ἀνάπτυξις τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἡ πρόοδος τῶν κατοίκων ἐνὸς κράτους ἐξαρτᾶται ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὸν βαθμὸν κατὰ τὸν ὅποιον ἡ οἰκονομία τοῦ περὶ οὗ ἐκάστοτε πρόκειται κράτους συναλλάσσεται μετὰ τῆς ἀλλοδαπῆς. Τὸ ἀβάσιμον τῆς ἀπόψεως, ἡ ὁποία ἐστηρίχθη ἐπὶ τῶν ἰσχυρόντων διὰ μερικὰς εὐρωπαϊκὰς οἰκονομίας, δὲν διαμφισβητεῖται πλέον σοβαρῶς καὶ ἀκριβῶς, τὸ παράδειγμα τῆς οἰκονομίας τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς συνετέλεσε περισσότερον οἰουδήποτε ἄλλου εἰς τὴν ἀνατροπὴν τῆς.

B

*Ἡ διάρθρωσις τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς εἶναι τοιαύτη ὥστε νὰ ἐξασφαλίζῃ σημαντικὸν βαθμὸν αὐταρκείας, χωρὶς νὰ ἐμποδίζῃ τοὺς κατοίκους τῶν νὰ ἔχουν τὸ ὑψηλότερον βιοτικὸν ἐπίπεδον τῆς ὕψηλου. Ἡ αὐτάρκεια, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ τόσον ὑψηλὸν βιοτικὸν ἐπίπεδον, ὀφείλεται εἰς τὴν ἔκτασιν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ὡς καὶ εἰς τὸ ὅτι ἐντὸς τῶν συνόρων τῶν περιλαμβανόντων περιοχῶν μὲ τὰς πλέον ποικίλας ἐδαφολογικὰς καὶ κλιματολογικὰς συνθήκας. Πρέπει, ἐπίσης, νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ πολὺ ὕψηλὴ ἀπόδοσις, ποιοτικῶς καὶ ποσοτικῶς, τῆς παραγωγῆς, χάρις εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἀναπτυσσομένης δραστηριότητος καὶ χάρις εἰς τὴν τελειότητα τοῦ ἐσωτερικοῦ καταμερισμοῦ τῶν ἔργων, τὸν ὅποιον διευκολύνῃ ἡ εἰς μεγάλην κλίμακα ἀξιοποίησις τῆς τεχνικῆς προόδου καὶ ἡ ἀνεξάρτητος ἐσωτερικὴ ἀγορὰ.

*Ἐν τούτοις, αἱ Ἠνωμένα Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς εἰσάγουν ἐτησίως, μετὰ τὸ 1948, ἀγαθὰ ἀξίας περίπου 11 δισεκατομμυρίων δολλαρίων, καὶ δαπανοῦν ἐτησίως μερικὰ δισεκατομμύρια δολλαρίων διὰ τὴν χρησιμοποίησιν ἀλλοδαπῶν ὑπηρεσιῶν. Πρέπει νὰ ἐρευνησῶμεν εἰς τί ὀφείλεται αὐτὸ τὸ γεγονός, δηλαδὴ ποῖα ἀγαθὰ καὶ ποῖαι ὑπηρεσίαι καὶ διατὶ ζητοῦνται ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν.

*Ὡς πρὸς τὰ εἰσαγόμενα ἀγαθὰ, πρόκειται δι' ἀγαθὰ τὰ ὅποια δὲν δύνανται νὰ παραχθοῦν εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, διότι αἱ ἐκεῖ συνθήκαι δὲν εἶναι πρόσφοροι. Ὁ καφῆς καὶ τὸ ἐλαστικὸν (ὄχι φυσικὰ τὸ βιομηχανικόν) εἶναι ἀντιπροσωπευτικὰ αὐτῆς τῆς κατηγορίας. Πρόκειται, δεύτερον, δι' ἀγαθὰ ζητούμενα χάριν ποικιλίας, χάριν διακρίσεως ἢ χάριν ἐπιδείξεως καὶ τὰ ὅποια δὲν δύνανται νὰ παραχθοῦν εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας εἰς ἀρκετὰ μεγάλας ποσότητας ὥστε ἡ δαπάνη παραγωγῆς νὰ μὴ εἶναι ἀπαγορευτικὴ. Διάφορα εὐρωπαϊκὰ αὐτοκίνητα ἐξαιρετικῆς πολυτελείας ἢ ἰδιαίτερας φήμης, κοσμήματα, γραβάτες, διάφορα γυναικεῖα εἶδη εἰσέρχονται εἰς αὐτὴν τὴν κατηγορίαν. Τὰ συνολικῶς δι' αὐτὰ ἐτησίως διατιθέμενα ποσὰ δὲν εἶναι καθόλου εὐκαταφρόνητα. Τέλος, πρόκειται δι' ἀγαθὰ εἰς τὰ ὅποια ἡ πρόοδος τῆς ἀλλοδαπῆς, ἴδως μερικῶν κρατῶν τῆς Βορειοδυτικῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ Καναδά, ὑπῆρξε μεγαλυτέρα ἢ ταχυτέρα παρὰ εἰς

τήν περίπτωσιν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἀπόψεως οὐδόλως διαπνέονται ἀπὸ σαβινομόν, ἀρκεῖ νὰ πιστεῦσιν ὅτι ἡ ἀπόκτησις ἐπιβάλλεται. Παράδειγμα ἀποτελοῦν σχετικῶς τὰ νέα ἀεριοπρωθούμενα ἀεροπλάνα, τὰ ὁποῖα εἰς μεγάλους ἀριθμούς αἱ ἀμερικανικαὶ ἀεροπορικαὶ ἐταιρίαι παρήγγειλαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἀπὸ ἀπόψεως ὑπηρεσιῶν μετὰ τὸ τέλος τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου, πρόκειται κυρίως διὰ τὰς ὑπηρεσίας τὰς προφερομένας εἰς τοὺς Ἀμερικανοὺς τοὺς μεταβαίνοντας εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν. Οἱ Ἀμερικανοὶ ταξιδεύουσιν πολὺ ἔξω τῆς χώρας τῶν, πρῶτον διὰ νὰ γνωρίσουσιν τὴν χώραν προελεύσεως τῶν προγόνων τῶν δεύτερον διὰ νὰ ἴδουσιν τὸν τρόπον ζωῆς καὶ τὸν πολιτισμὸν ὡς καὶ τὰ ἀξιοθέατα τῶν ἄλλων λαῶν, τέλος διὰ ποικιλίαν, καί, εἰς πολλὰς περιπτώσεις, δι' ἐξασφάλισιν φθηνῆς διαμονῆς. Αὐτὸ ἰσχύει ὄλονεν περισσότερο, διότι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς ὅ, τι πιστεῦεται ἀπὸ πολλοὺς, ἰδίως εἰς τὴν Ἑλλάδα, δὲν ταξιδεύουσιν κυρίως οἱ δισεκατομμυριοῦν δολλαρίων τῆς φαντασίας μας ἀλλὰ οἱ ἀνηκούγτες εἰς τὴν κατωτέραν κατηγορίαν τῆς μεσαίας τάξεως, φοιτηταί, ἐκπαιδευτικοί, συνταξιούχοι κ.ἄ. Εἰς τὴν προσέλευσιν τῶν ἄλλωστε ἀπέβλεψαν ἐπιτυχῶς αἱ ἀεροπορικαὶ ἐταιρίαι, ὅταν τὸ 1952 καθιέρωσαν τὰ τουριστικὰ εἰσιτήρια.

Ἐκ τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν κατηγοριῶν ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν, τὰ ὁποῖα οἱ κάτοικοι τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ζητοῦν ἀπὸ τὴν ἀλλοδαπὴν, προκύπτει ὅτι ὅλα παρουσιάζουσιν ἀξιόλογον ἐλαστικότητα ζητήσεως καὶ ὅτι ἐλάχιστα μόνον εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἱκανοποίησιν ζωτικῶν ἀναγκῶν. Ἐξ αὐτοῦ προκύπτει ὅτι αἱ τιμαὶ εἰς ἅς προφέρονται καὶ ἡ εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας ἐπικρατοῦσα ἐκαστοτε εὐημερία ἐπηρεάζουσιν σημαντικὰ τὴν ζήτησιν τῶν. Ἐπὶ πλέον, προκειμένου περὶ ἀγαθῶν δὲν πρέπει νὰ παραβλεφθοῦν διάφοροι σημαντικαὶ δυσχέρειαι. Ἐκ πρώτης ὕψεως τοῦτο φαίνεται ἐκπληκτικόν, ἀφοῦ εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας δὲν ἰσχύουσιν συναλλαγματικοὶ περιορισμοὶ οὔτε κατὰ κανόνα ἐπιβάλλονται ποσοτικοὶ περιορισμοὶ τῶν εισαγωγῶν. Ὑπάρχουσιν ὅμως ὑψηλοὶ δασμοί, ὑψοῦμενοι ἐνίοτε ἀπροόπτως εἰς πείσμα συμβατικῶν δεσμευμάτων ἔναντι ξένων κρατῶν καὶ παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως, ἡ ὁποία δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὰ νομοθετικὰ σώματα. Ἐπὶ πλέον, ἡ ὅλη τελωνιακὴ νομοθεσία ἐφαρμόζεται δυσμενῶς διὰ τὸν εἰσαγωγέα. Ἐξ ἄλλου, ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν ἀμερικανικῶν προϊόντων εἶναι ἐντονώτατος καί, ἐπὶ πλέον, αἱ ἐξαγωγαὶ ἀγροτικῶν προϊόντων ἐπιδοτοῦνται ἐνίοτε. Τὰ ἐμπόδια αὐτὰ δὲν ὑπάρχουσιν ὡς πρὸς τὴν προσφορὰν ὑπηρεσιῶν ἀλλοδαπῶν εἰς τοὺς κατοίκους τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν.

Γ

Αἱ ἐτήσια ἐξαγωγὰ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἀνέρχονται εἰς ἀγαθὰ ἀξίας 15 περίπου δισεκατομμυρίων δολλαρίων. Πρόκειται κατὰ κανόνα δι' ἀγαθὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τῶν ἀγοραστριῶν οἰκονομιῶν καὶ ὡς τοιαῦτα συνήθως παρουσιάζουσιν μικρὰν ἐλαστικότητα ζητήσεως. Ἐξ αὐτῶν μόνον ἡ ζήτησις τροφίμων δὲν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὰς οἰκονομικὰς διακυμάνσεις, αἱ ὁποῖαι σημειοῦνται εἰς τὰς ἀγοραστρίας χώρας. Ἀντιθέτως, ἡ ἔκτασις τῆς ἐνεργοῦς ζήτησεως διὰ πρώτας ὕλας, καύσιμα, μηχανήματα, καὶ μεταγωγικὰ μέσα ἐπηρεάζεται ἀπὸ αὐτάς. Πρέπει νὰ προστεθῇ ὅτι, χάρις εἰς τὴν τεχνικὴν πρόδοτον τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ χάρις εἰς τὴν εἰς μεγάλην κλίμακα παραγωγῆν τῶν, εἶναι, κατὰ κανόνα, τὰ ἐξ αὐτῶν βιομηχανικά, καλύτερα καὶ φθηνότερα ἀπὸ ὅ, τι εἶναι εἰς τὰς ἄλλας χώρας. Ἐπὶ πλέον, ἡ δυνατότης ὑποκαταστάσεως εἶναι μικρά. Ἡ προσφορὰ ὑπηρεσιῶν ἐκ μέρους τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν δὲν εἶναι ἐξαιρετικὴ, ἰδίᾳ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐμπορικῶν στόλων.

Κατὰ ταῦτά, ἀπὸ τὴν κίνησιν μεταξὺ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τοῦ ἔξω κόσμου, προκύπτει ὅτι αἱ ἀγοραὶ τούτου ὑπερβαίνουν τὰς πωλήσεις καὶ ὅτι ἐπὶ πλέον αἱ Ἠνωμένα Πολιτεία εὐνοοῦνται ἀπὸ τὴν μικρὰν ἐλα

ΑΙ ΑΝΩΤΑΤΑΙ ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑΙ ΑΡΧΑΙ ΕΝ ΤΩ ΠΛΑΙΣΙΩ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΥΠΟ ΤΟΥ κ. ΠΑΝΤ. ΡΟΖΑΚΗ

Τὴν 18ην Μαρτίου 1953 ἐδόθη ἡ 16η ὁμιλία τῆς ἐφετεινῆς σειρᾶς τῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν, εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας 84 αἴθουσαν αὐτῆς, ὑπὸ τοῦ κ. Παντελῆ Ροζάκη, τέως Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας. Ὁ ὁμιλητὴς, βαθὺς γνώστης τοῦ θέματος, ἐξέθεσε μετὰ πάσης σαφηνείας τὰς τεχνικὰς λεπτομερείας τῆς κινήσεως διὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἐνωσιν καὶ ἐπέσπασε τὰ χειροκροτήματα τοῦ πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου του. Κατωτέρω, τὸ κείμενον τῆς ὁμιλίας.

Τὸν μεταπολεμικὸν εὐρωπαϊκὸν κόσμον, καθὼς, ἄλλωστε, καὶ δλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα, ἀπασχολοῦν ποικίλα μεταπολεμικὰ προβλήματα, τὰ ὅποια ἢ προϋπήρχαν καὶ κατέστησαν ὀξύτερα μετὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον ἢ ἀνέκυψαν ὡς βαρεῖται συνέπειαι τοῦ πολέμου τούτου.

Εἰδικώτερον, ὅμως, διὰ τὴν ἰδικήν μας ἤπειρον, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐξευλίχθησαν τὰ δραματικώτερα πολεμικὰ γεγονότα τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων, τὰ μεταπολεμικὰ προβλήματα εἶναι παμμέγιστα καὶ ἀπαιτοῦν λύσεις ἐπείγουσας ὅσον καὶ ρωμαλέας.

Διότι, πλὴν τῆς αἱματηρᾶς πανδαισίας τῶν φονικῶν ὄπλων ἀπὸ τὰ ὅποια ἔκατομύρια ἀνδρῶν, ἐκ τῶν πλέον ἀποδοτικῶν, ἐστερήθησαν τῆς ζωῆς των ἢ κατέστησαν ἀνίκανοι πρὸς ἐργασίαν, μύρια ἄλλα προβλήματα ἀνέκυψαν ἐκ τῆς

στικότητα τῆς ζητήσεως τῶν προϊόντων των ἐκ μέρους τοῦ ἔξω κόσμου. Ἐξ ἄλλου αἱ ἀγοραὶ ἐκ μέρους τῶν κατοίκων τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὸν βαθμὸν τῆς εὐημερίας των. Ἐξ αὐτοῦ προκύπτει διατι ὕψεις εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας δύναται νὰ ἔχη δυσάρεστον ἀντίκτυπον διὰ τὸν ἔξω κόσμον.

Δ

Ἀπομένει νὰ ἐξετασθῇ πῶς καλύπτεται ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν 11 καὶ τῶν 15 δισεκατομμυρίων δολларίων ἐτησίως, ἀφοῦ εἰς τὰ 11 προστεθοῦν 1—2 ὡς ἀντίτιμον τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς ἀλλοδαπῆς. Ἀρχικῶς, διετέθησαν τὰ εἰς χρυσοῦν καὶ εἰς δολλάρια ἀποθέματα τῶν ξένων χωρῶν καὶ ἡ ἀμερικανικὴ βοήθεια, ἡ ὁποία εἰς ὠρισμένα ἔτη ἔφθασε σημαντικὰ ποσὰ διδόμενα πρὸς παρακώλυσιν τῆς καταρρεύσεως καὶ πρὸς ἐπιτάχυνσιν τῆς ἀναρρώσεως εὐρωπαϊκῶν, κυρίως, κρατῶν. Ἀἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι τὰ θεωροῦν ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀσφάλειαν.

Τώρα τὸ ἔλλειμμα καλύπτεται κυρίως ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν καὶ τεχνικὴν βοήθειαν, ἀπὸ τὰς δαπάνας τῶν ἀμερικανικῶν σχηματισμῶν τῶν στρατοπεδευμένων εἰς ξένας χώρας καὶ ἀπὸ τὰ δάνεια τῆς Διεθνοῦς Τραπεζῆς Ἀνασυγκροτήσεως καὶ Ἀναπτύξεως. Πολλά, ἴσως ὑπὲρ τὸ δέον πολλά, προσδοκῶνται ἀπὸ ἰδιωτικὰς ἀμερικανικὰς τοποθετήσεις εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, ἂν ἡ ἐγγύησις τῆς ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως κάμῃ τὰς τοποθετήσεις αὐτὰς ὀλιγώτερον ἐπικινδύνους. Θὰ ἦτο πολὺ λογικώτερον ἂν οἱ Ἀμερικανοὶ ἐψήφιζον τὴν ἐξωτερικὴν ἐμπορικὴν πολιτικὴν, τὴν ὁποίαν τόσον συχνὰ συνιστοῦν εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη, ἂν καὶ εὐρίσκονται ὑπὸ συνθήκας ὀλιγώτερον εὐνοϊκὰς ἐκείνων ὑπὸ τὰς ὁποίας διαβιοῦν αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς. Ἐμπόριον καὶ ὄχι βοήθεια, ὅπως ἐπιγραμματικῶς ἐδήλωσεν ὁ Ἀγγλος Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν.